

РЕЦЕНЗИЯ

От: Проф. Тодорка Игнатова Костадинова, д. и., заместник ректор на Медицински университет – Варна, професор във Факултет по обществено здравеопазване, ул. „Марин Дринов“ № 55, Варна 9002, тел. 052 677089, 0889588408,
e-mail: kostadinova@mu-varna.bg,

член на научно жури съгласно Заповед № Р 109-107 от 28.02.2019г. на Ректора на Медицински университет „Проф. д-р П.Стоянов“- Варна.

Относно: Дисертационен труд за присъждане на ОНС „Доктор“ в област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.7.Администрация и управление и научна специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство (здравеопазване)“

Автор на дисертационния труд: Пламен Симеонов Русев

Тема на дисертационния труд: „Дигитални решения за управление на социални и здравни предизвикателства“.

Научни ръководители: Проф. д-р Красимир Иванов, д.м.н.

Доц. Мила Георгиева, д.и.

I. Кратки биографични данни, квалификация и кариерно развитие

Пламен Симеонов Русев е роден на 28.05.1975г. в град Варна. Завършва висше образование в Софийски университет с магистърска степен по математика и информатика през 2014г. Богатият и многостранен професионален опит на Пламен Русев показва експертното и стратегическо ниво на неговите знания и умения както в областта на информационните технологии, така и в областта на предприемачеството, здравеопазването, дигиталния маркетинг и международен мениджмънт. В тази връзка съвсем естествено се ражда и книгата му „Властта на хората – новият маркетинг“. От 2007 г. до сега е председател на Фондация Webit и член на почетния съвет на фондацията. Пламен Русев е инвеститор и консултант с над 20 годишен опит в български и международни компании в областта на ИКТ, е-управление, въздействие върху

здравеопазването, електронни спортове и др. Той е основател на идеята за „София – дигитална столица на новите пазари“. Този проект позиционира българската столица като цифров и технологичен център за Централна и Източна Европа и извън нея. Пламен Русев е създател и организатор на инициативите „Global Webit Series“ с локации в София, Истанбул, Дубай, Сингапур и Ню Делхи. Всички тези позиции и инициативи ни представят личността на един млад иноватор, предприемач и екипен играч на глобално ниво, като доказателство за това са отличията му от Financial times, Google и Вишеград фонд.

На 05.11.2018г. Пламен Русев е обявен от Министерството на външните работи на РБългария за посланик на добра воля за дигитални технологии и дигитална икономика като България става третата страна в света, след Франция и Дания, с дигитален посланик.

II. Обща характеристика и актуалност на темата на дисертационния труд

Представеният ми за рецензия дисертационен труд на Пламен Русев на тема: „Дигитални решения за управления на социални и здравни предизвикателства“ отговаря по обем, структура и съдържание на изискванията за придобиване на образователна и научна степен “доктор” в Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Медицински университет - Варна.

Дисертационният труд е с обем 144 стр. и е структуриран във въведение, три глави и заключение. Включени са 2 приложения, 10 таблици и 43 фигури. Докторантът е представил в използваната литература общо 80 цитирани източника (18 – на кирилица и 62 – на латиница). Основната част от литературата са издания от последните 10-15 г., което подsigурява актуалността на научните мнения, цитирани в дисертацията.

Темата на разработката е дисертабилна и проблемът, който е обект на проведеното проучване е изключително актуален в международен план. Неговата **актуалност** става все по-значима предвид наблюдаваната устойчива тенденция за все по-интензивно застаряване на населението в Европейския регион, включително в България.

Целите, задачите и методологията на изследването са коректно формулирани и изпълнени: изследване на нагласите и изграждане на концептуален модел за приложение на дигитални решения в управлението на социални и здравни предизвикателства в България.

Във **въведението** на дисертацията докторант Пламен Русев прави ценно уеднаквяване на ключовите понятия, представя областите на приложение на

информационните и комуникационните технологии и основните елементи на първичното електронно здравеопазване – *здравна информатика, телетехнически и телемедицински услуги, е-обучение и електронна търговия*. Акцентите върху технологичната, културната, икономическата и организационната страна на телемедицината показват опит, професионално отношение и социална отговорност от страна на докторанта.

Показана е ролята на телемедицината за предлагане на решения в условията на глобална промяна в здравеопазването и приоритетите на здравните системи – как да отговорят на все по-нарастващите изисквания на потребителите за по-добро лечение и за по-добро качество на живота, на демографския срив в Европа и в България, на свободното движение на хора и капитали, включително медицински специалисти и пациенти, на големите количества информация, която трябва да се управлява и съхранява, на мултикултуралните ценности на глобализиращите се общества.

В литературния обзор е отделено внимание на понятията, направен е обстоен анализ на публикациите и дискусиите по темата в международен план.

В първа глава се проследява историческото развитие на сектора телемедицина, представени са двете основни категории – клиничните и неклиничните приложения на телемедицината. При клиничните е много добре представена грижата за пациентите при диагностика, лечение и други услуги, а при неклиничните се подчертават административните аспекти. Много добро впечатление прави и специалното внимание, което се обръща на продължаващото образование като възможност за подобряване на резултатите и в двете категории.

Във втора глава са изследвани и дискутирани нагласите на медицинските специалисти за приложението на дигитални решения при управление на социални и здравни предизвикателства. Проучването е направено във Варна като са включени 243 здравни специалисти - 120 общопрактикуващи лекари и 123 лекари в лечебни заведения за болнична помощ.

В трета глава е разработен и представен „концептуален модел за приложение на дигитални решения за справяне със социални и здравни предизвикателства“, включително **софтуерна платформа за телемедицински услуги „Telebio“**. Много ценна страна на модела е осигуряването на съответствие между персонализираните нужди на пациентите, на изискванията на медицинските специалисти и на администрацията.

Като цяло дисертацията има **три силни страни** и **първата** от тях е широкото представяне и анализ на основните публикации по темата за историческото развитие на телемедицината, на дигиталните решения, на процеса на хармонизиране на българското законодателство в дадената сфера в рамките на Европейския съюз, както и конкретни идеи за подобряване на съществуващите модели за телемедицина.

Втората силна страна е комплексното изследване. То е добре структурирано и допринася за постигането на целта на дисертационния труд. В авторското проучване се откриват ценни приноси относно факторите, оказващи влияние в развитието на телемедицината в България, относно нагласите на медицинските специалисти и на пазарното поведение на фирмите, предлагащи дигитални решения за здравни и медицински цели.

Третата силна страна на дисертацията са перспективите за развитие на телемедицината в България, включително и авторския концептуален модел, предложени и обосновани в дисертационния труд на Пламен Русев. В цялата разработка личи професионалният опит и ангажираност на докторанта.

III. Приноси и значимост на разработката за практиката

Дисертацията на Пламен Русев представя и дискутира ценни теоретични обобщения, анализ на резултатите от авторското проучване, изводи и препоръки, които имат следните приноси:

1. Представен е обстоен преглед на чуждата и българската литература по въпросите на телемедицината и са открити тенденциите в развитието на телемедицинските технологии, бариерите, предпоставките и ползите от приложението на телемедицината в световен и локален аспект.
2. Проучени са 28 съществуващи софтуери за телемедицински услуги и е направен анализ и сравнение по единни критерии.
3. Изследвани са нагласите на медицински специалисти (243 респонденти) от гр. Варна по отношение на мястото на телемедицинските услуги в българското здравеопазване.
4. Предложен е концептуален модел за управление на социални и здравни предизвикателства.
5. Въз основа на модела е разработена специфична платформа и софтуер за телемедицински услуги, защитени чрез полезен модел.

IV. Автореферат и публикации

Авторефератът отразява коректно структурата, съдържанието, най-важните моменти и изводи на дисертационния труд. Представени са и 7 публикации (вкл. една под печат). Те показват интереса на Пламен Русев в областта на телемедицината и свързаните с нея теми и приложения в реална среда. Участието на автора в български и международни научни форуми е доказателство, че разработките му са известни в България и в чужбина.

V. Препоръки и въпроси

Нямам критични бележки и въпроси към докторанта. Препоръчвам да доразвие концептуалния модел с акцент върху профилактика и мониторинг на семейното здраве и медицина на пътуванията и здравния туризъм.

VI. Лични впечатления от докторанта

Познавам Пламен Русев от съвместната ни работа в проекти и инициативи за електронно здравеопазване и в последните години – от Webit Festival. Респектиращ е мащабът на неговите идеи и реализацията им на национално и световно ниво. Оценявам високо приноса му за развитието на предприемачеството и иновациите в сферата на здравеопазването, както и за изграждане на имиджа на България като дигитален център в Европа. В този смисъл той изпълнява отговорно ролята си на посланик на добра воля за дигитална икономика. За всичко това му помага нестандартното мислене, изключителната комуникативност, хуманност, решителност, трудолюбие и непрекъснато учене и обмен на идеи с най-добрите професионалисти по света и у нас.

VII. Заключение

Дисертационното изследване на Пламен Русев е фокусирано по темата и е логически издържано. Докторантът показва теоретични познания и умения за разработване на практически решения. Работата му съдържа приносни моменти, включително патент за полезен модел в рамките на дисертацията. Налице са възможности за развитие и продължаване на изследването, както в теоретичен, така и практически план, което е индикатор за устойчивостта на резултатите.

Дисертационният труд отговаря на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника на МУ – Варна. Във връзка с това давам своята положителна

оценка и препоръчвам на членовете на уважаемото Научно жури да присъдят образователна и научна степен “Доктор“ на Пламен Симеонов Русев в област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.7. Администрация и управление и научна специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство (здравеопазване)“.

Дата: 28.03.2019г.

Изготвил рецензията:.....

/Проф. Тодорка Костадинова, д.и./